

Godišnji
izvještaj

2019

Crnogorska panevropska unija
Montenegrin Pan-European union
Unio Paneuropaea Montis Nigri

Moskovska 89/15
81000 Podgorica
www.panevropa.me
cpaneu1@gmail.com

Sadržaj

I. AKTIVNOSTI POVODOM REALIZACIJE ERASMUS +, ŽAN MONE PROJEKTA "KOMUNICIRANJE EVROPE U PAN-EUROPSKIM DRUŠTVIMA / CEPES" 2017-2019"	2
1. INTERNACIONALNA KONFERENCIJA: <i>"ZA EVROPU: NAUČENE LEKCIJE KOMUNICIRANJA PROCESA EVROPSKIH INTEGRACIJA U REGIONU"</i>	2
II. AKTIVNOSTI POVODOM REALIZACIJE ERASMUS +, ŽAN MONE PROJEKTA "UN AGENDA 2030 - EU AGENDA 2025: KROZ INTEGRACIJE DO ODRŽIVOSTI U CRNOJ GORI / TISIM"	3
1. INTERNACIONALNA KONFERENCIJA: <i>"IZGRADNJA ODRŽIVE BUDUĆNOSTI ZA CRNU GORU KROZ PRISTUPANJE EU I UN CILJEVE ODRŽIVOG RAZVOJA"</i>	3
2. KONFERENCIJA <i>"IZGRADNJA ODRŽIVE BUDUĆNOSTI ZA CRNU GORU KROZ PRISTUPANJE EU I UN CILJEVE ODRŽIVOG RAZVOJA"</i>	4
III. DEBATE SA EVROPSKIM AMBASADORIMA	5
1. DEBATA: <i>"TRIDESETA GODIŠNJICA ŽAN MONE PROGRAMA I PERSPEKTIVA PROŠIRENJA"</i>	5
2. OKRUGLI STO: <i>"CRNA GORA NA PUTU KA EU. BUGARSKA DIJELI SVOJA ISKUSTVA U EU - PREDNOSTI, IZAZOVI I PERSPEKTIVE."</i>	5
3. DEBATA: <i>"30 GODINA OD PADA BERLINSKOG ZIDA"</i>	7
4. DEBATA: <i>"BILATERALNI ODNOSI CRNE GORE I ITALIJE - EVROPSKI KONTEKST"</i>	8
IV. KONFERENCIJE I DOGAĐAJI U OKVIRU INTERNACIONALNE PEU	9
1. MEĐUNARODNA KONFERENCIJA: <i>"BUDUĆNOST EVROPE: EVROPSKI IDENTITET I EU POLITIČKA SCENA"</i>	9
2. MEĐUNARODNA KONFERENCIJA: <i>"PAN-EVROPA PROTIV NEO-NACIONALIZMA I MALODUŠNOSTI: OJAČATI EVROPSKU UNIJU!"</i>	10
3. MEĐUNARODNA KONFERENCIJA: <i>"IZAZOVI EVROPSKE UNIJE I PROCES PROŠIRENJA"</i> U SARAJEVU	11
4. MEĐUNARODNA KONFERENCIJA: <i>"ISHODI IZBORA ZA EVROPSKI PARLAMENT 2019. I IZBORI PRED EVROPSKOM UNIJOM – PREMA PREDSEDAVANJU HRVATSKE U SAVJETU EVROPSKE UNIJE"</i>	12
5. MEĐUNARODNA KONFERENCIJA: <i>"OD AUTSAJDERA DO PREDVODNIKA PROCESA: CRNA GORA NA PUTU KA EVROPSKOJ UNIJI"</i>	13
V. OSTALE AKTIVNOSTI	14
1. INTERVJU: <i>UDRUŽENJA PARAPLEGIČARA PODGORICA</i>	14
2. RADIONICA: <i>"OTVORENE INOVACIJE U CILJU UNAPRIJEĐENJA PREDUZETNIČKIH VJEŠTINA I PRIVATNO-JAVNIH PARTNERSTAVA U REGIONU DUNAVA"</i>	14
3. PREDAVANJE: <i>"KROZ PROCES PRISTUPANJA EU PREMA UN-OVIM CILJEVIMA ODRŽIVOG RAZVOJA U SPECIFIČNIM OBLASTIMA: SOCIJALNA POLITIKA I ZAPOSŁJAVANJE (C19), TEMELJNA PRAVA I PRAVDA (C23 / 24) I ŽIVOTNA SREDINA I KLIMATSKE PROMJENE (C27)"</i>	15
4. PANEL: <i>"PERSPEKTIVA PROŠIRENJA ZAPADNOG BALKANA"</i>	17
5. SEZONSKA ŠKOLA PAMETNE SPECIJALIZACIJE U KOLAŠINU	18
6. ČETVRTI REGIONALNI FORUM MLADIH LIDERA U NOVOM SADU	19
7. SEMINAR: <i>"HAJDE DA GOVORIMO O EVROPI - IDEJE I VRIJEDNOSTI"</i>	20
VI. ZAVRŠNA PORUKA	20

I. Aktivnosti povodom realizacije Erasmus +, Žan Mone projekta "Komuniciranje Evrope u Pan-Euroskim društvima / CEPES" 2017-2019"

1. Internacionalna konferencija: "Za Evropu: Naučene lekcije komuniciranja procesa evropskih integracija u regionu"

Konferencija pod nazivom "Za Evropu: Naučene lekcije komuniciranja procesa evropskih integracija u region" organizovana je od strane Crnogorske panevropske unije u okviru Žan Mone projekta "Komuniciranje Evrope u panevropskim društvima" 2017-2019, sufinansirana od strane Ministarstva javne uprave Crne Gore, **7-9 juna 2019 u Podgorici**. Prvog dana konferencije

govornici su bili: glavni pregovarač Crne Gore sa Evropskom Unijom (EU) **Aleksandar Drljević**, predsjednik Internacionalne panevropske unije, **Alen Terenoir**, šef delegacije EU u Crnoj Gori, **Aivo Orav**, ambasador Rumunije u Podgorici, **Ferdinand Nađ** i predsjednica CPEU **Gordana Djurović**. Konferencija se nastavila u subotu sa panelom o evropskoj budućnosti i mladima, perspektivi EU i izazovima nakon izbora u EU, kao i o izazovima regiona na putu ka Evropskoj Uniji. Govornici za pomenute teme bili su: članovi Evropskog Parlamenta iz Hrvatske, **Željana Zovko** i **Jozo Radoš**, generalni sekretar Internacionalne PEU, **Pavo Barišić**, potpredsjednik Panevropske unije Njemačke, **Andreas Rab**, član Predsjedništva Internacionalne PEU, **Andrej Lepavcov**, i **Stefan Habok** austrijske Panevropske unije. U bloku posvećenom izazovima regiona, publici su se obratili: **Mislav Ježić** predsjednik PEU Hrvatske, **Osman Topčagić**, predsjednik PEU Bosne i Hercegovine, **Vojislav Mitić**, predsjednik PEU Srbije, **Arian Krasnići**, predsjednik PEU Kosova, **Aleš Lampe**, potpredsjednik PEU Slovenije, **Klevis Limaj**, generalni sekretar Panevropskog pokreta Albanije, **Gordana Djurović**, predsjednica PEU Crne Gore. Sa druge strane, mladi Panevropske unije diskutovali su o ulozi mladih u Evropskoj Uniji, predstavnici su bili: **Ljudevit Fran Ježić**, Mladi PEU Hrvatske, **Čarls Stainer**, mladi PEU Austrije, **Milica Muhadinović**, mladi PEU Crne Gore. Na kraju, učesnici konferencije usvojili su deklaraciju koja zagovara Evropu sa boljom komunikacijom, jači angažman regiona, evropske integracije zemalja zemalja Jugoistočne Evrope sa fokusom na mlade ljude i stabilniji i integriraniji region.

II. Aktivnosti povodom realizacije Erasmus +, Žan Mone projekta "UN Agenda 2030 - EU Agenda 2025: Kroz integracije do održivosti u Crnoj Gori / TISIM"

1. Internacionalna konferencija: "Izgradnja održive budućnosti za Crnu Goru kroz pristupanje EU i UN ciljeve održivog razvoja"

Crnogorska Panevropska unija organizovala je međunarodnu konferenciju, u hotelu Palma u **Tivtu**, **1-2 februara 2019**. Konferencija je dio Žan Mone projekta "Kroz integracije do održivosti u Crnoj Gori – ERASMUS +, Jean Monnet Action", podržana od strane EU i sufinansirana od strane Ministarstva javne administracije. Govornici na prvom danu konferencije, u sesiji pod naslovom "UN Agenda 2030 – EU Agenda 2025" bili su: **Gordana Djurović**, predsjednica Crnogorske panevropske unije, **Aleksandar Drljević**, glavni pregovarač, kancelarija za Evropske Integracije/PM kabinet, **Petar Vujić**, izvršni sekretar, Sekretarijat za turizam i preduzetništvo, Opština Tivat, **Miodrag Dragišić**, UNDP u Crnoj Gori, i **Jovanka Vujačić**, direktorka srednje škole „Mladost“, medijator je bio **Adrijan Vuksanović**, potpredsjednik Crnogorske panevropske unije. Drugog dana govornici na temu "Mjerenje održivosti: NSSD 2030 i EU agenda" bili su: **Predrag Bjelić**, Univerzitet u Beogradu, Ekonomski fakultet, **Zlatko Mikulić**, potpredsjednik Panevropske unije Slovenije, **Marija Tripunović**, predstavnik kancelarije za Evropske Integracije za poglavlje 27 – Životna sredina i klimatske promjene, **Bojana Radević**, šefica odjeljenja za izvore statističkih podataka, kancelarija za Statistiku Crne Gore, **Jelena Knežević**, Nacionalni savjet za održivi razvoj Crne Gore, **Aneta Kankaraš**, Ministarstvo održivog razvoja i turizma Crne Gore. Kasnije su sprovedene tematske radionice. Fokus je bio na procjeni ekološkog otiska sa studentima, učenicima i ostalim učesnicima, nakon čega je uslijedila diskusija. U završnoj riječi, uz preporuke politike, naglašena je potreba za poboljšanjem komunikacije i osnaživanjem zajedničkog rada na postizanju ciljeva razvoja i integracije Crne Gore, sve to u cilju promocije zelenog i humanog razvoja Crne Gore na putu ka članstvu u EU.

2. Konferencija “Izgradnja održive budućnosti za Crnu Goru kroz pristupanje EU i UN ciljeve održivog razvoja”

Crnogorska panevropska unija (CPEU) organizovala je **17-18 maja 2019 u Beranama** konferenciju pod nazivom “Izgradnja održive budućnosti za Crnu Goru kroz pristupanje EU i UN ciljeve održivog razvoja”. Konferencija je podržana od strane Evropske Unije kroz Žan Mone projekat “Kroz integracije do održivosti u Crnoj Gori / TISIM projekat/ - ERASMUS +, Jean Monnet Akcija” i sufinansirana od strane Ministarstva javne uprave. Konferencija je održana u maju, mjesecu Evrope i obilježavala je tri godine

od osnivanja CPEU i 30 godina implementacije Žan Mone projekata Evropske Unije. Predsjednica CPEU, prof. Gordana Đurović istakla je značaj projekta koji povezuje teme evropskih integracija i održivog razvoja. Među govornicima bili su **Bojan Vujović**, predstavnik Kancelarije za evropske integracije, **Darko Stojanovic**, savjetnik Kabineta predsjednika Opštine Berane, **Miodrag Dragišić** UNDP predstavnik u Crnoj Gori, **Ana Gojković** iz Ministarstva javne uprave i **Sreten Lutovac**, direktor beranske gimnazije “Panto Malisic”. **Drugi dan konferencije** bio je posvećen temi “Mjerenje održivosti: Nacionalna strategija za održivi razvoj Crne Gore do 2030 i EU agenda za pristupanje Crne Gore Uniji do 2025”, predstavnici su bili: **Marija Tripunović** iz Kancelarije za evropske integracije, **Natasa Vojinović** iz Zavoda za statistiku, **Ivana Stojanović** iz Ministarstva održivog razvoja i turizma i **Gordana Despotović Đekić** iz Generalnog sekretarijata Vlade. Nakon prezentacije, organizovana je radionica za učenike srednje škole “Panto Mališić”, posvećena izračunavanju ekološkog otiska, nakon čega je uslijedila diskusija na temu značaja očuvanja ograničenih resursa za razvoj. Na kraju konferencije, usvojeni su zaključci i preporuke koji podržavaju bolju komunikaciju i jačanje napora za postizanje specifičnih ciljeva integracije i razvoja Crne Gore, u cilju promovisanja zelenijeg i humanijeg razvoja Crne Gore na putu ka članstvu u EU.

III. Debate sa evropskim ambasadorima

1. Debata: “Trideseta godišnjica Žan Mone programa i perspektiva proširenja”

Debata na temu evropskih integracija sa diplomatskim predstavnicima zemalja Evrope održana je **11. Aprila 2019.** Organizovana je od strane Mladih Crnogorske panevropske unije i podržana od strane EU info centra. Naši sagovornici bili su **Nj. E. Ferdinand Nađ**, ambasador Rumunije u Crnoj Gori i **gosp. Loran Gonsalv**, otpravnik poslova ambasade Republike Francuske u Crnoj Gori, uz fasilitaciju **prof. dr Gordane Djurovic**. Prof. Gordana Djurovic istakla je da je debata bila primarno

posvećena obilježavanju tridesete godišnjice uspješne implementacije Žan Mone programa Evropske unije širom svijeta. Crnogorska panevropska unija trenutno sprovodi dva Žan Mone projekta, u sferama održivog razvoja i komuniciranja evropskih integracija, stoga je organizovala debate u čast tridesete godišnjice programa, naglasila je predsjednica CPEU. Svi počasni gosti održali su govor i diskutovali o perspektivama njihovih zemalja prema politici proširenja. Nakon uvodnih prezentacija, uslijedila je debata, na kojoj su mladi CPEU i ostali gosti, kao i studenti Univerziteta Crne Gore, postavili brojna pitanja cijenjenim gostima.

2. Okrugli sto: “Crna Gora na putu ka EU. Bugarska dijeli svoja iskustva u EU - prednosti, izazovi i perspektive.”

U mjesecu Evrope, ambasada Republike Bugarske u Crnoj Gori, u saradnji sa Delegacijom Evropske Unije u Crnoj Gori i Crnogorskom panevropskom unijom, organizovali su okrugli sto sa temom: *“Crna Gora na putu ka EU. Bugarska dijeli svoja iskustva u EU - prednosti, izazovi i perspektive.”* **15. maja 2019** u EU Info Centru. Specijalni gosti i glavni govornici bili su akademski i profesionalni eksperti iz Bugarske i Crne Gore: **prof. Haralan Aleksandrov; prof. Tatjana Burugijeva; prof. Plamen Pavlov; gosp. Dragan Perović i prof. Gordana Djurovic.** Moderator okruglog stola bila je **mr Teodora Lađić**, projektna menadžerka CPEU.

3. Debata: “30 godina od pada Berlinskog zida”

Povodom 30. godišnjice pada Berlinskog zida, **Ambasada Savezne Republike Njemačke** u Podgorici u saradnji sa **Crnogorskom panevropskom unijom i EU info centrom** bila je domaćin panel diskusije o transformaciji Njemačke i Evrope koju su pokrenutom padom Zida kao sinonima za podelu zemlje i kontinenta tokom Hladnog rata.

Pad Berlinskog zida otvorio je put ponovnom ujedinjenju Njemačke, ali osim toga, to je bio događaj sa globalnim posljedicama. Talas slobode nadvio se nad kontinentom i istorijski događaji su se desili kao domino efekat. Danas su mnoge zemlje centralne i istočne Evrope članice EU i NATO, dok države Zapadnog Balkana teže članstvu u EU. Panelisti su bili ambasadori: Savezne Republike Njemačke, **NJ.E. Robert Weber**, Francuske, **NJ.E. Christine Toudic**, Mađarske, **NJ.E. Jozsef Nygyesi**, Republike Poljske, **NJ.E. Artur Dmochowski**, Ruske Federacije, **NJ.E. Vladislav Maslenikov** i Sjedinjenih Američkih Država, **NJ.E. Judy Rising Reinke**. Predsjednica CPEU, **profesorka Đurović**, moderirala je panel diskusiju. Ambasadori su podijelili ličnu perspektivu na ove događaje, osjećanja iz tog razdoblja povezana sa njima. Štaviše, oni su se osvrnuli i na aktuelni kontekst, geopolitiku, odnose EU-CG i druga relevantna pitanja. Publika je iskoristila priliku da postavi brojna zanimljiva pitanja, koja su još više obogatila panel.

4. Debata: "Bilateralni odnosi Crne Gore i Italije - evropski kontekst"

Posljednja debata sa diplomatskim predstavnicima evropskih zemalja za 2019. godinu održana je u četvrtak 5. decembra 2019. u organizaciji Mladih Crnogorske panevropske unije i uz podršku EU Info Centra. Naš sagovornik je bio NJ.E. gospodin Luka Celioli, ambasador Italije u Crnoj Gori, uz fasilitaciju prof. dr Gordane Đurović, predsjednice Crnogorske panevropske unije.

Ambasador Italije je iznio stav svoje zemlje da Evropa nije cjelovita bez uspješno integriranih država Zapadnog Balkana. Istakao je da Italija posebno cijeni regionalnu politiku Crne Gore, te da iako geografski mala država, igra značajnu ulogu u stabilnosti cijelog zapadnobalkanskog regiona.

Ambasador Celioli je podsjetio na izvanredne bilateralne odnose Crne Gore i Italije, koji su posebno ojačani savezništvom u NATO-u. Podijelio je dosadašnja iskustva saradnje kroz mnogobrojne italijanske investicije, podrške u reformama pogotovo u dijelu vladavine prava, saradnju u oblasti kulture i obazovanja, te sveukupnoj podršci u evrointegracionom procesu. Kroz opis prošlih odnosa ukazao je na veliki jubilej u italijansko-crnogorskim odnosima, tj. 140 godina uspostavljanja diplomatskih odnosa između Italije i Crne Gore.

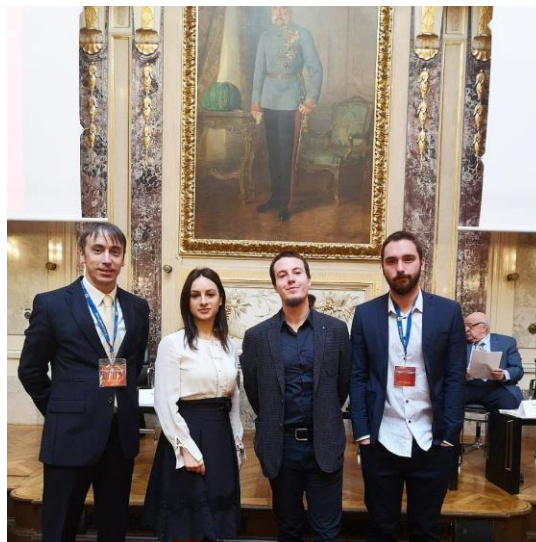
Posebno se osvrnuo na dosadašnju saradnju na polju kulture, gdje je naglašen značajan broj prekograničnih projekata, a u kojima participiraju subjekti iz Crne Gore i Italije. Na kraju, govorio je i o ulozi Italije u Evropskoj uniji i trenutnim izazovima na evropskoj i svjetskoj sceni.

Nakon uvodnih izlaganja uslijedila je diskusija sa prisutnima, na kojoj su mladi CPEU i drugih organizacija, kao i ostali prisutni postavljali brojna pitanja uvaženom gostu.

IV. Konferencije i događaji u okviru Internacionalne PEU

1. Međunarodna konferencija: *“Budućnost Evrope: evropski identitet i EU politička scena”*

Delegacija Crnogorske panevropske unije učestvovala je na konferenciji održanoj u **Austriji** u sklopu programa „Zajedničke snage građana – Zajednička evropska budućnost” na temu *“Budućnost Evrope: evropski identitet i EU politička scena”* u periodu od **15-17 februara 2019.** **Mr Rajko Uskoković**, potpredsjednik CPEU, obratio se učesnicima u bloku posvećenom budućnosti Evrope i prezentovao perspektivu Crne Gore na putu ka punopravnom članstvu u EU, dok je CPEU projektna menadžerka, **mr Teodora Lađić**, bila moderatorka panela *“Više evropskih integracija za suzbijanje euro-skepticizma”*. Konferenciji su prisustvovali i članovi CPEU, **Petar Raičević** i **Radovan Ognjenović**. Konferencija je organizovana od strane austrijske i slovenačke Panevropske unije sa partnerima. Cilj projekta bio je da privuče i uključi evropske građane i organizacije civilnog sektora u dijalog sa zakonodavcima i donosiocima odluka u Evropskoj uniji na temu suzbijanja euro-skepticizma i neophodnosti evropskih integracija. JOCICEF projekat finansiran je od strane EU kroz platformu Evropa za građane.

2. Međunarodna konferencija: *“Pan-Evropa protiv neo-nacionalizma i malodušnosti: Ojačati Evropsku Uniju!”*

Crnogorska panevropska delegacija učestvovala je na konferenciji Panevropske Njemačke pod nazivom: *“Pan-Evropa protiv neo-nacionalizma i malodušnosti: Ojačati Evropsku Uniju!”* **13. jula 2019 u Augsburgu, Njemačka**. CPEU delegacija, projektna menadžerka **Teodora Lađić** i predstavnik Mladih **Petar Raičević**, iskoristili su priliku da diskutuju sa panevropskim kolegama iz Njemačke na brojne teme i usaglase saradnju u mnogim aspektima u budućnosti. Panevropa Baden Württemberg i Panevropa Bavaria dočekali su CPEU delegaciju i

organizovali specijalni program za vrijeme njihovog boravka.

3. Međunarodna konferencija: “Izazovi Evropske Unije i proces proširenja” u Sarajevu

Crnogorska panevropska unija (CPEU) je učestvovala na međunarodnoj konferenciji “Izazovi Evropske unije i proces proširenja”, koja se održala u Domu Oružanih snaga BiH u Sarajevu, a u organizaciji Panevropske unije BiH i Fondacije Konrad Adenauer. Delegaciju CPEU su činile prof. dr Gordana Đurović (predsjednica CPEU), mr Milica Muhadinović (predsjednica Mladih CPEU) i mr Teodora Lađić (projektna menadžerka CPEU i sekretarka Mladih CPEU). Konferenciju su

obilježila izlaganja stručnjaka za evropske integracije i predstavnika mladih panevropskih organizacija. Donošenjem Deklaracije završen je ovaj veliki međunarodni skup na kojem se govorilo o trenutnom stanju u EU, njenoj budućnosti i evropskom putu zemalja Jugoistočne Evrope. Jačanje regionalne saradnje i uloga Berlinskog procesa bile su jedne od tema konferencije, gdje je istaknuta važnost povezanosti zemalja Jugoistočne Evrope koje teže ka članstvu u EU, a koje pritom imaju mnoštvo otvorenih i neriješenih pitanja.

Poslata je i ključna poruka sa ovog međunarodnog skupa u Sarajevu, a tiče se neophodnosti integracije zemalja Jugoistočne Evrope u Evropsku uniju kako bi se osigurali stabilnost, mir i prosperitet na starom kontinentu.

4. Međunarodna konferencija: “Ishodi izbora za Evropski parlament 2019. i izbori pred Evropskom unijom – Prema predsjedavanju Hrvatske u Savjetu Evropske unije”

Međunarodna konferencija Hrvatske panevropske unije “Ishodi izbora za Evropski parlament 2019. i izbori pred Evropskom unijom – Prema predsjedavanju Hrvatske u Savjetu Evropske Unije” održana je u Splitu 25-27 oktobra 2019. Konferencija koja je održana u dvorani dr. Karla Balića u Franjevačkom klerikatu u Splitu, okupila je brojne predstavnike javnog i političkog života iz Hrvatske i mnogih evropskih zemalja. Na njoj su učestvovali i govorili predstavnici hrvatskih vlasti, zastupnici u Evropskom parlamentu te članovi Panevropskih organizacija iz Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Srbije, Kosova, Sjeverne Makedonije, Njemačke, Švedske, Francuske i Austrije.

Ispred Crnogorske panevropske unije, na konferenciji su izlagali, prof. dr Gordana Đurović, predsjednica CPEU, na temu: *Izazovi ispred EU – pogled iz zemalja proširenja*, i mr Milica Muhadinović, predsjednica Mladih CPEU, koja se skupu obratila izlaganjem na temu problema mladih u zemljama regiona danas.

„Evropski izbori su iza nas i građani su jasno poručili svojim izborom da su i pored svih izazova koje ima Evropska unija u najvećem dijelu za proevropsku politiku. To ohrabruje, ali i obavezuje da se ozbiljnije razmišlja o budućnosti Evropske unije. Uskoro ćemo dobiti i novu Evropsku komisiju u kojoj će Hrvatska s potpredsjednicom Evropske komisije Dubravkom Šuicom nedvosmisleno imati jako važnu ulogu, budući da će biti zadužena za demografiju i demokratiju. Uvjeren sam da će

gospođa Šuica svojim radom bitno pridonijeti upravo raspravama u oblikovanju Evropske unije, vodeći istodobno računa i o zemljama našega susjedstva koje žele postati članice EU-a. Upravo o ovim temama, ali i skorijem hrvatskom predsjedanju Evropskom unijom, razgovaramo na panevropskom skupu u Splitu s kojeg su poslate i jasne panevropske i proevropske poruke“, istakao je akademik Ježić predsjednik HPEU. Sa skupa je poslata i Deklaracija učesnika.

Panevropska unija je organizacija koja od 1922. godine, kada je i nastala, zagovara sveevropsko jedinstvo, a upravo su mnogi članovi Panevropske unije bili začetnici ideje Evropske unije. Ova organizacija u Hrvatskoj djeluje od 1991. i dala je veliki doprinos u ključnim trenutcima moderne hrvatske istorije. Danas je u Evropskom parlamentu više od 50 zastupnika koji su ujedno i članovi panevropskih organizacija u svojim zemljama.

Organizaciju konferencije podržali su: Ministarstvo vanjskih i evropskih poslova, Ministarstvo kulture, Konrad Adenauer Stiftung, Hanns Seidel Stiftung, Robert Schuman Stiftung, Županija splitsko-dalmatinska, Grad Split i Turistička zajednica Grada Splita.

5. Međunarodna konferencija: „Od outsajdera do predvodnika procesa: Crna Gora na putu ka Evropskoj uniji“

Delegacija Crnogorske panevropske unije je prisustvovala konferenciji Mladih Panevropce Bavarije, koja se održala od 22. do 24. novembra 2019. u Furth im Wald (GER) i Pilsen (CZ).

Konferencija je bila posvećena Crnoj Gori: „Od outsajdera do predvodnika procesa: Crna Gora na putu ka Evropskoj uniji“. Diskutovalo se na teme iz područja bezbjednosne politike, razvojne politike kao i suživota različitih religija i etničkih grupa, spoljnih uticaja, napretku i problemima u procesu pristupanja EU. Delegaciju CPEU su činili: Vladimir Drobnjak (Predsjedništvo CPEU), Radovan Ognjenović koji se obratio skupu, Nina Perunović (Predsjedništvo Mladih) i Una Vukotić (član CPEU).

Na konferenciji bio je prisutan i glavni pregovarač Crne Gore sa Evropskom unijom, gospodin Aleksandar Drljević koji je istakao da: “Kredibilna politika proširenja predstavlja strateško ulaganje u evropsku bezbjednost i prosperitet i tokom prethodnih godina je doprinijela miru i stabilnosti na Zapadnom Balkanu. Uprkos unutrašnjim izazovima, EU mora nastaviti sa dosljednom politikom proširenja prema našem regionu

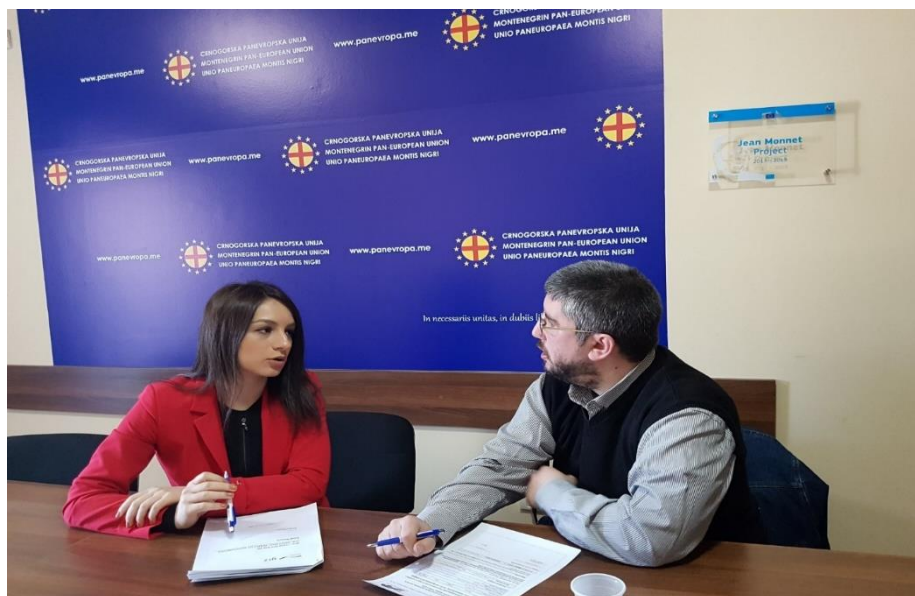

i zaista se nadam da ćemo uskoro imati pozitivan signal u pravcu otvaranja poslednjeg pregovaračkog poglavlja sa Crnom Gorom, ali i otvaranja pregovora sa Sjevernom Makedonijom i Albanijom”.

V. Ostale aktivnosti

1. Intervju: Udruženja paraplegičara Podgorica

Crnogorska panevropska unija je ugostila predsjednika Skupštine Udruženja paraplegičara Podgorica, gospodina **Nebojšu Miranovića** u **martu 2019. Teodora Lađić**, projektna menadžerka CPEU i sekretarka Mladih CPEU u razgovoru sa Nebojšom Miranovićem podijelila je iskustva, vrijednosti i dosadašnji rad CPEU, kao i osvrnula se na odnos CPEU, ali i društva prema licima sa invaliditetom.

2. Radionica: “Otvorene inovacije u cilju unaprijeđenja preduzetničkih vještina i privatno-javnih partnerstava u regionu Dunava”

Radionica u okviru projekta **DA-SPACE labs održana** u saradnji sa **Crnogorskom Panevropskom Unijom** na temu: “Otvorene inovacije u cilju unapredjenja preduzetničkih vještina i privatno-javnih partnerstava u regionu Dunava **11. juna 2019. godine** u **EU Info Centru**. DA-SPACE inicijativa pokušava da uspostavi model inovativnih radionica u kojima će kompanije, javna uprava, univerziteti i civilni sektor imati prilike da steknu nova znanja

koja im mogu koristiti kako bi stvorili osnovu za inovacije u svojim oblastima djelovanja. Do sada je DA-SPACE ostvario saradnju sa mnogim organizacijama u zemljama poput Njemačke, Rumunije, Slovačke, Bugarske, Kipra, Hrvatske, Srbije, Slovenije i Madjarske. Učesnici radionice bili su predstavnici: Ekonomskog fakulteta, CPEU, IT fakulteta, srednjih škola, Privredne komore, Tehnopolisa, turističkih organizacija, razvojnih agencija, digitalne kompanije i drugi zainteresovani. Polaznici su imali priliku da učestvuju na radionicama o tome kako stvoriti otvoreni inovacioni ekosistem kroz model otvorenih laboratorija za inovacije, u kojima kompanije, javne vlasti, univerziteti i civilno društvo mogu stvoriti temelje za inovacije zajedno s mladim talentima. Benefiti su obostrani, kako za polaznike tako i za kompanije. Rezultati su korisni kako bi se definisala transnacionalna strategija za pospešivanje inovacija i preduzetništva u region Dunava. U okviru ovog

projekta kojim se djelom sprovodi i u Crnoj Gori u partnerstvu sa Crnogorskom Panevropskom Unijom realizuje se model Otvorene inovacije u okviru DA-SPACE European project know-how.

- 3. Predavanje:** „Kroz proces pristupanja EU prema UN-ovim ciljevima održivog razvoja u specifičnim oblastima: Socijalna politika i zapošljavanje (C19), Temeljna prava i pravda (C23 / 24) i Životna sredina i klimatske promjene (C27)“

Profesorica Gordana Đurović bila je jedan od predavača na **UNDP radionici – MAPS radionici**, u **Kolašinu 24. i 25. juna 2019. godine**, u organizaciji **UNDP-a** u Crnoj Gori. Predstavila je studiju pod nazivom „*Kroz proces pristupanja EU prema UN-ovim ciljevima održivog razvoja u specifičnim oblastima: Socijalna politika i zapošljavanje (C19), Temeljna prava i pravda (C23 / 24) i Životna sredina i klimatske promjene (C27)*“. To je dio istraživanja koje je već provedeno u okviru projekta Žan Mone TISIM Crnogorske panevropske unije – “*Agenda 2030 – Agenda 2025 EU: Kroz integraciju prema održivosti u Crnoj Gori*“. MAPS proces u Crnoj Gori bio je usmjeren na identifikaciju tačaka ubrzanja, kako bi se ubrzalo postizanje Agende za održivi razvoj do 2030. godine. Mapiranje sinergija između procesa pristupanja EU i održivog razvoja je prilika za pametan pristup implementaciji u oba razvojna programa. Proces je generisao novo, jače partnerstvo sa Vladom Crne Gore i njenim pregovaračkim strukturama i zaključio da ako se obje adrese bave istovremeno, mogu se ostvariti veće koristi. Tokom radionica, identifikovano je 11 konkretnih inicijativa za jačanje daljih sinergija između dva glavna razvojna procesa u zemlji – pristupanje EU i UN Agenda 2030.

4. Panel: „Perspektiva proširenja Zapadnog Balkana“

Teodora Lađić, CPEU projektna menadžerka i ZEI alumnistkinja, bila je jedna od govornika na panelu „Perspektiva proširenja Zapadnog Balkana“ na Centru za evropske integracione studije (ZEI), **Univerziteta u Bonu**, u Njemačkoj **28. juna 2019.** godine u čast diplomiranja generacije 2019. G-đa Lađić je predstavila rad Crnogorske panevropske unije i Međunarodne panevropske unije sa svojim organizacijama članicama i podijelila ključne ideje i vrijednosti najstarijeg panevropskog pokreta u Evropi. Takođe je iskoristila priliku da predstavi Žan Mone TISIM projekat CPEU u vezi sa agendom održivosti i procesom evropskih integracija, a povezano sa nedavno objavljenim radom ZEI Future of Europe Observer na sličnu temu. Osim toga, g-đa Lađić je predstavila perspektivu Crne Gore u procesu pristupanja, naglašavajući

predvodničku ulogu u procesu pregovora sa EU i vidljive reforme koje se sprovode u crnogorskom društvu. S druge strane, ona je ukazala na trajanje i pritisak da se privede kraju cijeli proces, imajući u vidu ogroman broj pregovaračkih poglavlja koje treba zatvoriti. Međutim, ona je navela jednu ključnu poruku, a to je da su reforme i proces pristupanja EU ključni mehanizmi za Crnu Goru i njene građane da postignu bolje standarde, stabilnost i prosperitet. U tom pogledu Crna Gora mora nastaviti sa reformskom agendom bez obzira na indirektno najavljeni zamor proširenja zbog EU izazova i potrebe za konsolidacijom.

5. Sezonska škola pametne specijalizacije u Kolašinu

Sezonska škola pametne specijalizacije je uspješno realizovana **u Kolašinu u periodu 7-13.10.2019**, u organizaciji Crnogorske panevropske unije, a uz podršku i saradnju sa **Ministarstvom nauke, Ministarstvom ekonomije Crne Gore i DAAD organizacijom iz Njemačke**. Sezonska škola: *“Crna Gora: Od Strategije pametne specijalizacije 2024 do EU agende integracija 2025”* (Montenegro: from S3.me 2024 to EI.me 2025) svojim programom je obuhvatila: sva tri vertikalna prioriteta Strategije pametne specijalizacije Crne Gore

2019-2024 koji se odnose na: održivu poljoprivredu i lanac vrijednosti hrane, energiju i održivu životnu sredinu, održivi i zdravstveni turizam, kao i horizontalni prioritet informaciono-komunikacionih tehnologija (S3.me 2024). Istovremeno, cjelokupni okvir strategije smješta u evrointegracioni kontekst (Agenda evropskih integracija 2025).

Multidisciplinarnost oblasti Sezonske škole pametne specijalizacije istovremeno je i njena dodata vrijednost. Međutim, multidisciplinarnost ne ogleda se samo u oblastima koje je pokrivala, već i u strukturi ciljne grupe koja je školu pohađala, kao i predavačima koji su dali doprinos širenju znanja i iskustava u datim oblastima.

20 studentata završnih godina i 9 profesora sa 4 crnogorska univerziteta, i to: **Univerzitet Crne Gore** – Elektrotehnički fakultet, Biotehnički fakultet, Ekonomski i Filozofski Fakultet (Osjek za geografiju), **Univerzitet Adriatik** – Fakultet za turizam i biznis, **Univerzitet Donja Gorica** – Fakultet za prehrambenu tehnologiju, bezbjednost hrane i ekologiju, **Univerzitet Mediteran** – Fakultet za vizuelni dizajn.

Program Sezonske škole imao je za cilj da doprinese poboljšanju trenutnog stanja i utiče na brojnost aktivnosti koje se odnose na perspektivne naučne i tehnološke oblasti u kojima Crna Gora treba intezivno da unapređuje uslove u cilju ispunjenja kriterijuma pregovaračkog procesa u okviru evropskih integracija. Aktivnosti se odnose na ekonomsku politku, te prijeko potrebne edukacije ljudskih resursa u ovim oblastima. Ujedno, težnja je bila i da se podstaknu mladi naučnici i istraživači da posredstvom kreativnih i neformalnih vidova edukacije, se dodatno informišu i edukuju o oblastima istaknutim u Strategiji pametne specijalizacije 2019-2024 kao i o oblastima naznačenim kao bitnim za sveukupni razvoj Crne Gore.

6. Četvrti Regionalni forum mladih lidera u Novom Sadu

Teodora Lađić, projektna menadžerka i sekretarka Mladih Crnogorske panevropske unije, učestvovala je na 4. Regionalnom Forumu Mladih Lidera, pod nazivom: „*Mladi govore vlastima: uključivanje milenijalaca u dijalog o politici*“, u Novom Sadu od 22-24 novembra 2019.

Godišnja konferencija okuplja oko 200 mladih uglednih i društveno aktivnih lidera iz regiona Zapadnog Balkana koji su bili angažovani u razgovorima sa trenutnim kreatorima politika i regionalnim liderima o istaknutim temama i izazovima, promovišući poverenje, mir i saradnju.

Regionalni forum mladih organizovali su Evropski pokret u Srbiji – lokalni ogranak Novi Sad i Beogradski fond za političku izvrsnost. Neizostavnu podršku pružila je Pokrajinska vlada Vojvodine, Grad Novi Sad, Regionalno vijeće za saradnju, Regionalna kancelarija za saradnju sa mladima (RYCO), Poljsko predsjedavanje Berlinskim procesom i Deutsche Gesellschaft für internationale Zusammenarbeit (GIZ) – ORF Promocija EU integracija.

7. Seminar: “Hajde da govorimo o Evropi - ideje i vrijednosti”

Crnogorska panevropska unija u saradnji sa Konrad Adenauer Stiftung je uspješno realizovala seminar na temu: “*Hajde da govorimo o Evropi: Ideje i vrijednosti*” u Budvi, u periodu od 29. novembra do 1. decembra 2019.

Kroz set predavanja i vježbi učesnici seminara su stekli vještine i znanja o evropskim kulturnim raznolikostima, političkim i ekonomskim aspektima, regionalnoj saradnji i novoj perspektivi evropske agende proširenja. Ciljna grupa seminara bili su perspektivni mladi iz različitih sfera društvenog života, tj. studenti, predstavnici nvo sektora, javnog sektora, medija i biznis zajednice.

VI. Završna poruka

Crnogorska panevropska unija redovno u kvartalnim periodima organizuje **sjednice** Predsjedništva i Predsjedništva Mladih na kojima razgovara o proteklim aktivnostima i pravi planove za naredni period. Takođe, CPEU učestvuje u **Vladinom programu stručnog osposobljavanja visokoškolaca** i time doprinosi formiranju radnog iskustva mladim svršenim visokoškolcima. Ujedno, CPEU drži otvorena vrata za sve ljude spremne da pomognu radu i dostizanju ciljeva CPEU kroz svoj **volonterski angažman**.